

Σύναξη της Παναγίας «Ἄξιον Ἔστί» (ή ἐν τῷ «Ἄδειν»)

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)



Η εικόνα της Παναγίας, το «Ἄξιον ἔστι», είναι μια από τις περίφημες εικόνες του Αγίου Όρους. Βρίσκεται στο ναό του Πρωτάτου στις Καρυές του Αγίου Όρους, θεωρούμενη ως «κοινή εφέστιος προστάτις» εικόνα όλων των Αγιορείτικων Μονών, φέρουσα στο πλαίσió της τις σφραγίδες και των 20 Μονών. Αρχικά η εικόνα αυτή βρισκόταν σε ένα παντοκρατορινό κελί στην τοποθεσία τη λεγόμενη κοιλάδα του «Ἄδειν» κοντά και κάτω από τη σκήτη του Αγίου Ανδρέα.

Την 11 Ιουνίου 980 μ.Χ. (κατά άλλους το 982 μ.Χ.) ο γέροντας έλειπε από το κελί, καθώς είχε πάει σε μια αγρυπνία στις Καρυές, αφήνοντας μόνο τον υποτακτικό του. Ο υποτακτικός τη νύχτα έκανε κανονικά τον κανόνα του. Ακούει σε μια στιγμή να του χτυπάνε την πόρτα, ανοίγει και βλέπει έναν περαστικό να του ζητάει να τον φιλοξενήσει, πράγμα που γίνεται. Συνεχίζει ο μοναχός τον κανόνα του μέχρι που φτάνει στην θ' ωδή «Τὴν Τιμιωτέρα τῶν Χερουβίμ...». Τότε τον διακόπτει ο φιλοξενούμενος και του λέει: «Ὅχι, πρώτα θα πεις: Ἄξιον ἔστιν ὡς ἀληθῶς...» ως συμπλήρωμα του υπό του Κοσμᾶ Μαΐουμά (βλέπε 14 Οκτωβρίου) Μεγαλυνάριου της

Θεοτόκου. Ο μοναχός ενθουσιασμένος ζητάει να του γράψει ο νέος τον ύμνο για να μπορεί να το ψάλλει και αυτός. Επειδή όμως δε βρέθηκε μελάνι και χαρτί μέσα στο κελλί, ο μυστηριώδης ξένος μοναχός χάραξε τον ύμνο με το δάκτυλό του σε μια πέτρινη πλάκα και προσθέτοντας ότι έτσι πρέπει να ψάλλεται στο εξής ο ύμνος αυτός από όλους τους Ορθόδοξους, έγινε άφαντος.

Οι Αγιορείτες έστειλαν την πλάκα στον βασιλιά και στον Πατριάρχη Νικόλαο Χρυσοβέργη (βλέπε 16 Δεκεμβρίου), ο οποίος ενέκρινε την εισαγωγή του αγγελικού αυτού ύμνου στο λειτουργικό βίο της Εκκλησίας. Την δε εικόνα, μπροστά στην οποία ψάλλθηκε για πρώτη φορά ο αγγελικός ύμνος, τη μετέφεραν στο Πρωτάτο, στο οποίο καθιερώθηκε να γίνεται και η ετήσια πανήγυρη σε ανάμνηση του θαύματος και προς τιμή της Θεοτόκου.

Σύμφωνα με το αρχαίο συναξάριο, η γιορτή αυτή αρχικά τελούνταν στο Κελλί, όπου είχε γίνει το θαύμα, και μάλιστα προς τιμή του αρχαγγέλου Γαβριήλ, που χωρίς άλλο ήταν ο θαυμαστός εκείνος ξένος μοναχός.

Έτσι, το Μεγαλυνάριο αυτό της Θεοτόκου που συνέθεσε ο Κοσμάς (ο επίσκοπος Μαΐουμά) σήμερα ονομάζεται «Άξιον Εστί», εκ των δύο πρώτων λέξεων του Θεομητορικού αυτού Ύμνου που έχει ως εξής:

Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς,
μακαρίζειν σὲ τὴν Θεοτόκον,
τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμητον,
καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ
καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ
τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν,
τὴν ὄντως Θεοτόκον,
σὲ μεγαλύνομεν.

Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης αναφέρει ότι το γεγονός αυτό είναι πολύ παλαιό και τούτο μαρτυρείται από τα Μηναία της Εκκλησίας, όπου στις 11 Ιουνίου αναγράφεται: «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἱερῷ».

Η εικόνα «Ἄξιον Ἐστί» έχει διαστάσεις 70,5×44 εκ. χωρίς την αργυρή θήκη που την περιβάλλει. Λόγω του χρόνου που πέρασε, η μορφή της Θεοτόκου ήταν πολύ σβησμένη, αλλά μετά ανακαίνιση διατηρείται σε ικανοποιητική κατάσταση και διαβάζεται η επιγραφή «Μήτηρ Θεοῦ Καρυώτισσα». Κατασκευάστηκε στην Κωνσταντινούπολη κατά το πρότυπο της Παναγίας Ελεούσας του Κύκκου της Κύπρου, έργο του Ευαγγελιστού Λουκά και απεικονίζει την Θεοτόκο με τη μορφή

που είχε λίγο πριν την κοίμησή της.

Στις 3 Οκτωμβρίου 1913 μ.Χ., μετά από ολονύκτια αγρυπνία στο Ναό του Πρωτάτου, οι Αγιορείτες μοναχοί συνέταξαν το μνημειώδες ψήφισμα της αιωνίου και αδιασπάστου ενώσεως με την Μητέρα Ελλάδα και το υπέγραψαν ένας-ένας με μετάνοια ενώπιον της εικόνας αυτής.

Η πρώτη έξοδος της εικόνας «Άξιον Εστί» από το Άγιον Όρος έγινε το 1963 μ.Χ. κατά τον εορτασμό της Χιλιετηρίδος του Αγίου Όρους, όταν μεταφέρθηκε στην Αθήνα, όπου την προσκύνησαν πλήθη πιστών. Το 1985 μ.Χ. μεταφέρθηκε με πλοίο του Πολεμικού Ναυτικού για προσκύνηση στη Θεσσαλονίκη, όπου οι επίσημοι της πόλεως την υποδέχθηκαν μπροστά στο Λευκό Πύργο με τιμές Αρχηγού Κράτους.

Εμφάνιση της Παναγίας «Άξιον Εστί» στον Γέροντας Παΐσιο

Διηγήθηκε ο Γέροντας Παΐσιος: «Τη Δευτέρα της Διακαινησίμου καθόμουν στο Αρχονταρίκι και έλεγα την ευχή. Ξαφνικά αισθάνθηκα μια ευωδία, άλλο πράγμα! Βγήκα στο διάδρομο να δω από πού προέρχεται, πήγα στην Εκκλησία, τίποτα. Βγήκα έξω στην αυλή. Η ευωδία ήταν πολύ πιο έντονη. Ακούστηκε να χτυπά το τάλαντο. Κοίταξα και είδα να κατεβαίνει προς τα κάτω η λιτανεία, και κατάλαβα ότι προέρχεται από την εικόνα της Παναγίας».

Αυτή την ημέρα γίνεται η λιτανεία της θαυματουργού εικόνας του «Άξιον έστί». Κατεβαίνει πιο κάτω από το Κουτλουμούσι, ως το Κελλί των Αγίων Αποστόλων (Αλυπίου). Το Κελλί της «Παναγούδας» απέχει ένα χιλιόμετρο περίπου. Από αυτή την απόσταση η Παναγία έστειλε τρόπον τινά τον χαιρετισμό της στον Γέροντα